

**Examenul de bacalaureat național 2021
Proba E. b)**

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 3

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt! A megadott kérdésekből, feladatokból kiindulva értelmezze a verset körülbelül két oldalnyi összefüggő szövegben!

Csokonai Vitéz Mihály: Még egyszer Lillához

Én szenvedek, s pedig miattad,
Miolta szívem elragadtad,
Édes kegyetlenem!
El-elhalok, mihelyt te jutsz eszembe,
S így kell talán e gyötrelembe
Örökre sínlennem.

E szóra karjaim kinyúlnak,
De csak sovány homályba húllnak
Nincs Lilla, nincs öröm!
Már nyugtom éjjel sem találok,
Mert ott is ébren tart az álom,
S fejem Lilin töröm. –

Érted borong éltem tavassza.
Mert nincs nap, amely elfogyassza
A rám vonúlt ködöt.
Sír tisztelőd, ha kél, ha fekszik,
Miolta azzal nem dicsekszik,
Kiben gyönyörködött.

Óh, mely keserves annak élni,
Kinek tovább nincs mit remélni,
És mégis élni kell!
Él az, de nincsen benne lélek.
Az én tudóm is, bátor élek,
Lelketlenül lehell.

Sír tisztelőd, kétségbe esvén,
Miolta, tőled távol esvén,
Reményje füstbe szállt;
Holt álom ül zsibbadt ölében,
S gyakran ijesztő képzetében
Lilit, Lilit kiált.

És tán te, szép szememvilága!
Úgy élsz, hogy életed virága
Virít, míg én halok.
Adná az ég! Azon örülnék.
Könnyemnek azzal eltörülnék
Felét az angyalok.

De tán, Lilim! te is kesergesz?
Rab gerlicém, saskézbe hergesz
S kéred segédemet?
Hiába már, kincsem, hiába!
Csak a halál jégsátorába
Ölelsz meg engemet.

Forrás: Csokonai Vitéz Mihály összes költeményei és versfordításai I. Unikornis Kiadó, 1993. 277–278.

- a. Hányféle jelentésre utalhat a cím? Igazolja a vers összefüggésében! 5 pont
b. Mi jellemző a vers beszédhelyzetére? 5 pont
c. Melyek Lilla megjelenítésének eszközei? 5 pont
d. Milyen képek segítségével fejezi ki a vers a szenvedés életérzését? 5 pont

A költemény értelmezésének módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyesírás, helyes fogalom- és nyelvhasználat. 10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a kérdések/feladatok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Nyelvi szempontból is tanulságos kóstolóra indulunk. Különleges éttermekben degusztációs menünek hívják a többféle fogásból felszolgált kis adagokat, amelyek tálalási módját, elrendezését a food-stylist tervezi meg. Ez alkalommal persze az ízek orgiája helyett etimológiai, alaktani, jelentéstani, helyesírási és kiejtési tanulságokkal szolgálunk. Kiinduló szavunk legyen a gasztronómia, hiszen ennek az előtagja rendkívül elevenné vált. A görög eredetű gasztró- a gyomorral vagy a hassal való kapcsolatot jelöli, korábban jórészt orvosi értelemben (gasztroenterológia), manapság viszont a szakácsművészettel összefüggésben: gasztroforradalom, gasztromagazin, gasztrofesztivál, gasztrotrend, gasztroturizmus. Internetes folyóiratok, portálok rovatcímeiként már az önállósult gasztró előtaggal is találkozhatunk. [...]

Világszerte használatosak egyes angol kifejezések, amelyek az étkezési kultúra különféle szintjeit és formáit jelölik. A gasztronómia megkülönbözteti az utcai fogyasztásra alkalmas termékcsoportot, összefoglalóan ez a street food (falafel, gírosz, hamburger, hot dog, kebab, pizza, taco). Az igényes fogyasztó a fine dining éttermekeket látogatja. Az angol kifejezés értékorientációs jelző, olyan vendéglátóhelyt jelöl, ahol kiváló minőségű ételek, különlegességek kaphatók. Az állófogadások megint másfajta tálalást követelnek: a finger food kis adagokból álló, kézzel könnyen fogyasztható ételféleség, nyelvünkben az ujjétek, falatka szavakkal próbálták magyarázni. [...]

A gasztronómiai szókészlet bővülése idegen szavakkal egyfelől törvényszerű, mivel az étkezési divatirányzatok a magyar szemmel – vagy inkább: a magyar gyomor számára – egzotikus konyhát követik. A szókészlet bővülése másfelől viszont esetleges, mivel nemcsak a globális divatirányzatok, hanem egyes séfek, éttermek, szakácsok egyéni ízlése, újításai, érdeklődési köre is befolyásolja, így bármilyen ételkülönlegességet átvehet a világ bármely pontjáról, annak forrásnyelvi megnevezésével együtt. Az utóbbi két évtized példái arról tanúskodnak, hogy gasztronómiai szókészletünk – eredetét tekintve – meglehetősen színes, és nem marad meg az európai nyelveknél.

(Zimányi Árpád: *A konyhaművészet nyelvi titkaiból*. <http://anyanyelvapolo.hu/edes-anyanyelvunk>)

1. Mit jelent a szöveg alapján a „fine dining” értékorientációs jelző? Írja ki a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
    - a. Utcai fogyasztásra alkalmas termékcsoport
    - b. Ételkülönlegességeket kínáló, vendéglátóhely
    - c. Kis adagokból álló, kézzel fogyasztható ételféleség
    - d. Az étkezési kultúra különféle szintjei
  2. Mit tudott meg a szövegből a *gasztronómia* szóról és szókészletéről? 5 pont
  3. Milyen kommunikációs funkció érvényesül a szövegben? Indokolja válaszát! 5 pont
  4. Érveljen 10–15 mondatban a street food hasznossága mellett/ellen! 10 pont
- Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **A szerelem megjelenítése az irodalomban** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű (pl. Kármán József: *Fanni hagyományai*, Jókai Mór: *Az arany ember*, Mikszáth Kálmán: *A bányászcsoda* vagy más olvasott mű) alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi feladatsorban javasolt értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

- a. a választott alkotás műfajának jellemzői 5 pont
- b. a természet és a szereplők viszonya 5 pont
- c. a szerelem megjelenítése a választott alkotásban 5 pont
- d. motívumok a választott műben 5 pont

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása. 10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.